

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 „ — „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 8 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 7.

Deficzit?

Sehol olyan jól be nem válik az a közmondás, hogy az idő pénz, mint nálunk Magyarországon, hol évről-évre több az adó s még több az adózók iránti követelmény.

Hosszu időn keresztül küzdött az ország a deficittel, rövid idő óta azonban örömmel hirdették, hogy nincsen többé deficzit. Pénzügyeink teljesen rendezve vannak s újabb adó emelésre nincs szükség. Ez a pénzügyi rendezés 36 adótörvénybe és harmadfél milliárd államadósságba került, valamint nem kevesebb mint 100 millió frt értékű állami javak elidegenítését tette szükségessé.

Ezt nevezik pénzügyi rendezésnek.

Magánembernél anyagi pusztulás az adósság csinálásnak és vagyon elverésnek a neve.

Ebbe a rendezésbe is csak bele szokott az ország. Legnehezebben a nemzet zöme, a földműveléssel foglalkozók, de csak nem változtathattak rajta ezek sem.

Gyűjtötte a gazda garasonként a bankót, porciónak, adóba. El is vitte kellő időben, mert a gazdálkodó ember rendes az ilyesmiben, ha pedig nem bírta össze rakni a gazda kellő időre adóját, akkor jött az exekuczió, ki préselte a köteles részt, akár maradt utána valami, akár sem, mert az exekuczió meg ez a rendje.

A nagyipart vagy kereskedést üzöknél

más a dolog képe. Ezeknek a jövedelme nem a kitapogatható fekvőségben, hanem a produktumban van, mit igen halványan tüntet fel az ingatlan, a gyár, vagy a gépek. E mellett számtalan koncessziójuk is van. A vasuti szállításhoz árendedmény, az őrlésnél vámkedvezmény, a cukorgyártásnál prémium, az iparnál védvám, a kereskedelemnél az egész nemzetgazdasági politika. Ezek tehát kapnak is az államtól, bírhatják is az adót, sem jog, sem aszály meg nem rontja őket, sem az árujokat nem rontja meg a börze, sőt emeli a kartell.

Magyarország adóterhe legsúlyosabban tehát a földbirtokon nyugszik s ezen birtokok hordképességének is meg van a határa.

Több adót kivetni reá csak úgy lehet, ha több segélyben részesíti az állam. Pedig úgy látszik ismét szükség lesz valami adóforrásra, mert közeleg a deficzit réme újból s a források rendszeren a földből bugyognak elő.

Tavaly igen sok helyen ingyen vetőmagot kellett kiosztani a nép között és leírni az adót. Az idén még óriásibb mérvű csapás zudult szegény hazánkra, bizonyos, hogy még fokozottabb mértékben lesz szükség az ingyen vetőmagra és az adó elengedésre, csak éhezőket ne kelljen majd táplálni még e mellett.

Ezenkívül nem csak vetőmag kell a népnek, de kenyérnek való búza is, ez pedig a börze-spekulációk miatt, mikor van elég a népnek akkor olcsó, mikor vennie kell akkor igen drága. Kölcsönre

fog szorulni a nép s mert nagy kockázattal jár ilyen nyomorultaknak kölcsönt adni, vagy a jövő év gyümölcsét kell semmi árért lekötnie, vagy óriási kamatokat vállalni. Az adó mellett tehát az adósság is nyakára fog szakadni a népnek, ha a kvótát felemelik annak a növekvő hányada is és ha a deficzit beüt, ez is.

Ez a végpusztulás csiráit rejtené.

Pedig a miniszterek, amint elkészíteték jövő évi költségvetésüket, mind nagyobb követelményekkel állanak elő a tavalynál, különösen a honvédelmi és a kultusz miniszterek. A tavalyi budget mellett is alig-alig volt lehető a pénzügyi egyensúlyt fentartani, az első negyedév gazdálkodása 30 millió frtnyi deficizet eredményezett, hogyan lesz elő teremthető a miniszteri tárczák több követelése deficizt nélkül egy inséges és egy még inségesebb esztendő után?

Nagy szükség van a legszigorubb takarékosagra, mert megterhelni a népet, különösen a gazdákat jobban már nem lehet, az önálló vámtarifa folytán bejövő haszon pedig, amint a benyújtott javaslat mutatja az eddigihez képest igen csekély többlet, amellet nem is hisszük, hogy rákerüljön a sor.

Meg kell minden áron előzni a deficizet, mert ki nem bírna még egy olyan rendezést az ország, mint amilyennel az előbbi deficizet megrendezték.

Ugy látszik a csapás csakugyan nem jár magában. Tavasszal az árvíz, nyárbán a jégeső, őszre — a deficizt. P—y.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Emlékversek.

Ha kérdezik: »Mire tanít
 A sors?« e választ add:
 »A mit szeretsz, arról lemondj!
 Mi fáj, azt elfogadd!«

(Heyte Pál után).

Hol nem tép vágy és epedés bennünket:
 Éden kertjében, csak ott honol erény;
 E földön szétmarczangolja szívünket
 Csalódás, bú, sok füstbe ment remény.
 Sokat hibázunk, tengernyi a vétünk,
 Hibázunk ah! mert sok hibázik nekünk.

(Eckstein után).

A meddig még bevalljuk:
 »Igen, — bizony szerettünk . . .«
 Még él és ég szívünk.
 Mihelyt végkép kihültünk,
 Elhamvadott szerelmünk
 Nyugodtan eltagadjuk!

Legyen fő jellemvonásod tiszta szived, büszke lelked!
 Ne hangoztass nagyképpen nagy szavakat, kemény elvet.
 Puritán hajthatlanságról — legyen őszön az erényed,
 Egyszerű tulajdonságod, nem kiküzdött nagy érdemed.
 Légy tiszta mint a hermelin, mely addig menekül
 Az üldöző vadász elöl, míg mocsárhoz nem kerül;
 Akkor megfordul és elszántan rohan a halálba:
 Inkább megsemmisül, minthogy belépne a sárba.

Nem szoktam alkalmatlankodni
 Még előtted sem, Istenem!
 Mit nekem szántál, ima nélkül
 Ugy is megadod énnekem.

Rosszúl esnék a jó Istennek
 Szerető apa léte, re,
 Ha nemmel kéne megfelelni
 Jó gyermeke kérésére.

Ne ejtsük őt kinos zavarba!
 Várjunk türelmesen mit ad?
 S ha boldoggá tesz adománya —
 Imádkozunk — hálaimát!

Alexandrowna.

Kreutzer Sonáta.

Irtá: Stella.

Ugyancsak későre járhatott az idő, mikor Juczi Irén szerdai jourjáról haza jövet sebes léptekkel haladt előre, gyakran maga mögött hagyva a különben fürge lábú csinos szobaleányt, ez idő szerinti kísézőjét, aki egy-egy megjegyzést tett néha-néha az időről s más efféléiről.

Juczika nem ügyelt sem kísézője beszédjére, sem az időre; a gondolatok gyors egymásutánban cikáztak át agyán, olyan ellentétes érzelmeket keltve, melyekről maga sem tudott számot adni magának. De hisz' ez lehetetlen — gondolta — az a Lina nem mondott igazat. Bosszantani, kinozni akart, mint azt mindenkünkkel tenni szokta. Meg kell bizonyosodnom a dolog felől még pedig mielőbb

Szinte futva ment, úgy hogy a szobaleány könyörögni kezdett neki, lassítaná meg lépteit, hiszen már-már összeroskad a fáradságtól. Végre haza érkeztek. Apja, anyja nem győztek eleget kérdezősködni annyira izgatottnak, felhevültnek találták.

— Semmi, — mondta ő, megnyugtatta szüleit, — a szél, a hideg okozta mindezt, aztán meg az a sok lány, az a sok trics-tracscs, egész elkábítottak. Engedjétek meg édes anyám, hogy korábban, már most visszavonulhassak, itt csak terhetekre lennék úgy is. Holnap majd referálok mindenről részletesen.

Kérése teljesítve lett s Juczi megkönnyebbültén lélegzett fel midőn csinosan berendezett szobájába érve kényelembe helyezte magát s végig dőlve egy igen szép saját keze által készített perzsa szőnyeggel leterített kereveten átadhatta magát gondolatainak.

Ezeka gondolatok pedig igen-igen fájdalmasok voltak. Hogyne, mikor egy egész szépen, rózsaszinben, annyi gonddal, annyi szeretettel kifestett jövő omlott össze akár egy kártyavár. A ma délután átélte eseményeket újra meg újra visszaidézte, ha vajjon nem talált-e, nem hagyott-e figyelmen kívül egy szót, egy megjegyzést mely a Lina hiob hírének megcáfolta volna. De hiába, bizony valóság volt az, a legridegebb, legszomorubb valóság.

És kiért hagyott engem cserben? fűző tovább gondolatát, egy senkiért, faragatlan falusi fatuskóért. — Keserű mosolyra vont a szét ajkait, szeméit gúnyosan függeszté egy képzeletben megjelent alakra, kivel magát összehasonlítá. Ez összehasonlítás nem vált a kép-

Vámtarifa.

Az a 700 oldalas vaskos könyv, mely a napokban napvilágot látott és szétküldött mindazoknak, akik e hó 14-én összehívatnak, hogy a magyar vámtarifa ügyében tanácskozzanak, — e vaskos fólíás 7 hónap munkája és több egy század kellett hozzá, hogy alapeszméje megtegyen. Ez alapeszme pedig, mely körül az egész munkának összpontosulni kell, ha célját igazán akarja elérni, az autonómia.

Egy századnak kellett azt bizonyítani, hogy egy nemzetnek lehetnek ugyan sok, sok hasonló érdekei, de lehetnek merőben ellentétesek is. Így voltunk mi Ausztriával. Vám és kereskedelmi szövetséget kötöttünk, még pedig elég igazságosnak látszó elv alapján. Ez elv szerint az iparos Ausztria gazdasági érdekeit igen szépen össze lehet egyeztetni az őstermelő Magyarország érdekeivel és így megalkottunk egy olyan szabályzatot, melyhez foghatólag csak a bécsi Commerceiwrath kedvezett jobban Ausztriának Mária Terézia idejében, midőn e kor Tacitus-ai nyíltan beszéltek holmi gyarmatállapotról, melybe Magyarország gazdaságilag süllyedt. 30 évig tartott ez az állapot, midőn államférfiaink azon bökkönyre jutottak, hogy mi történik akkor, ha tőlük nem függő okokból bomlik fel a vámszövetség. És, hogy készületlenül ne érjen minket ezen esemény, ez okból jött létre a javaslat a magyar autonom vámtarifáról.

Azon szövetségeket, melyek eddig Ausztriával együtt külállamokkal szemben kötettek — azokat a javaslat nem érinti. És azután részletes intézkedéseket tartalmaz mindazokra vonatkozólag, melyek eddig Magyarország gazdasági hátramaradását okozták. Megszünteti azt a folyamatot, mely a magyar ipar teljes degenerálását idézte elő az osztrák ipar miatt, amennyiben vámoikkal sújtja az iparcikkeket és pedig sokkal nagyobb, mint a mezőgazdasági terményeket. Igen nagy védelmet biztosít a szövő-fonó iparnak, mely dacára minden állami támogatásnak, minden kedvező éghajlati viszonyoknak, a hatalmas külföldi textil iparral szemben nem tudott mély gyökeret verni. Gondoskodik arról is, hogy a vám díjtételek, melyek a mezőgazdasági terményekre vonatkoznak rossz termés idején leszállíttassanak.

Ugy hisszük, hogy ha e javaslat életbe lép, kereskedelmi statisztikánk kedvezőbb képet fog nyújtani ezután és a passzív kereskedelmi mérlegünk az aktivitás felé fog hajlani.

És mi fog történni akkor, hogyha Ausztria csakugyan nem ujtja meg a szerződést? A Lajthán tul szeretik ezen eshetőséget mumusként mutogatni Magyarországnak. Megijedni azonban nem igen van okunk. Tény az, hogy gazdasági életünkben egy kis változás fog beállani, kivált a mezőgazdaság terén.

Hibető ugyanis, hogy a mi actiónk reactióra fogja sarkalni Ausztriát s a mi gazdasági létfolyamunk mint egy haladásában megátolt víztömeg zavarog egy pillanatig, de aztán utat tör magának, hanem Ausztria felé hát a tengerre és ezen is az osztrák pénzen épült felvidéki vasutak vesztenek, míg a mi kereskedelmünk megtalálja a természetes utvonalat Fiume felé.

Az állami kongrua keserves kenyér nagyon. Akkor köti fel a kosarat egy-egy kormány, a mikor tetszik és azért, a mi neki éppen tetszik. Így tesz most az olasz kormány. Tele kiabálta a világot, hogy a papság kongruáját mindenütt annyira meg annyira emeli fel. Most annak a híre érkezett, még pedig az »Osservatore Romano«, tehát igen szavahihető közeg útján, hogy az olasz igazságügyminiszter (nomen-omen), mert a vallásügy az ő tárczájába van beosztva, titkos rendeletet bocsátott ki az ügyészekhez, hogy a papság magaviseletét a fennálló törvényekkel szemben gondosan megfigyeljék és neki jelentéseket tegyenek az eredményről, hogy azután a »javadalmak praebendák, kongruak« stb-től való felfüggesztés iránt intézkednie lehessen. Ime, ilyen kenyér az állami kongrua-kenyér. Bizonytalan, zaklatással jár és el is marad. Hej, jobb ennél az a kongrua-kenyér, melyet maga az egyház ad.

Közigazgatási bizottsági gyűlés.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap délután gyűlést tartott.

A 3 órakor kezdődött gyűlésen, ahol *Beöthy* László dr. főispán elnökölt, jelen voltak: *Bulyovszky* József dr. polgármester, *Ho-*

ványi Géza dr., *Dus* László, *Rácz* Mihály, *Papp* Miklós, *Rádl* Ödön, *Perjéssy* Mihály dr., *Sipos* Orbán, *Hlatky* Endre, *Mihelyi* Adolf, *Grósz* Albert dr. és *Baróthy* Ákos dr.

A gyűlés javarészt kisebb jelentőségű tárgyak körül intézkedett; nagyobbára a tanácsvégzések helybenhagyása, a tanfelügyelő javaslatainak elfogadása és a pénzügyigazgató előterjesztéséhez való hozzájárulásban kulminált. Nagyobb vita alig egy-két kérdésnél volt.

Tanügy.

Elsőnek a tanfelügyelő terjeszti elő a közoktatásügyi miniszter azon leiratát, melyben elrendeli, hogy a jelen tanévtől kezdve a községi iskolák, óvodák és egyéb alsó fokú tanintézeteknél rendtartási iveket kell vezetni a növendékekről. A bizottság hozzá járult a miniszteri leirathoz.

Sipos Orbán tanfelügyelő bejelenti ezután, hogy minő iskolák vizsgáin volt jelen. Konstatálja, hogy az egyes tanintézetekben örvedetes haladásról győződött meg.

A bizottság tudomásul veszi.

Adóügyek.

Fapp Miklós, kir. tanácsos pénzügyigazgató felolvassa a múlt hóra vonatkozó adóügyi kimutatásokat.

Tudomásul veszik.

Rácz Mihály főjegyző előterjeszti azon tanács végzést, a mely *Bordé* Ferencz adóügyi tanácsnok kezdeményezésére két tisztviselő ellen illetéktelen követelés, illetve a követelés behajtása miatt fegyelmi vizsgálatot kér. Az előző vizsgálat már lefolyt.

Indítványt, illetve előterjesztést elfogadják.

Járdaköltségek.

Nagyobb szóvitát és mondhatni eléggé heves eszmecsereit idézett elő a járdaköltségek-ről szóló tanács határozat ellen benyújtott többrendbeli fellebbezés megtárgyalása.

A fellebbezések többnyire azon miniszteri rendelet ellen irányulnak, hogy mindazon háztulajdonosok, kiknek háza előtt a járda aszfalttal, vagy kockakövel burkoltatott, a költségek hányadának egy harmadával fizetés kötelesek.

Ez ügyben elsőnek *Hlatky* Endre szólalt fel. Első sorban is gránit, aszfalt, vagy kock-

zelt alaknak előnyére. Mert hogy Juczi csinos volt nagyon, azt el kellett ismernie még az ellenségének is.

Főlkelt a kerevetről, fel s alá járt a szobában, előbb lassu méltóságteljes lépésekkel, majd mindig gyorsabban mintha üzne, kergetne valakit. Igen szerette volna ezt tenni a falusi fatuskóval, aki őt kiützte a kedvese szívéből, elfoglalta azt a helyet, hol mint hitte, abszolút joggal bir, melyet teljesen betölteni volt legfőbb vágya.

Majd megállt a tükör előtt s vizsgálni kezdte magát. Annyira megváltoztam volna a 2 év alatt, olyan csunya lettem volna, hogy ő azt a kis törpét, a bandzsál szeméivel, a sárga fogaival, a sovány összetöprődött természetével szebbnek találja nálam? Lina ilyennek írja le az én — hogy is mondjam . . . vetélytársamat, aki 3 hó mulva mint boldog menyecske fogja átlépni a Szabó Ervin ur izléssel és gondnal berendezett lakását. Istenem, de szerencsétlen is vagyok — sohajtá hátat fordítva a tükörnek s hangos zokogással vetette le magát ágyára.

Sokáig, nagyon sokáig sirt így, mignem jóltevő álom borult pilláira, elfeledtetve néhány órára keserveit.

Hát ugy történt, hogy Juczikát, a Molnárék kényeztetett kedvencét nemcsak otthon becézték, hanem a társaságban is. A fiatalság valósággal körülrajongta, de nem is csoda, hisz oly kedves, oly szeretetreméltó leány, akinek nem lehetett ellentállani, mondták ismerősei.

Ez a kényeztetett, körülrajongott kis leány aztán, mint az rendesen történni szokott, megunta az udvarlót s olyan valaki után vágyódott, aki nem untatja banális bókjaival. Ezt a valakit csakhamar meg is találta egyik új barátjánéja fivérének Szabó Ervinnek személyében, ki bár csinos külsejű, imponáló megjelenése, szép állásánál fogva nagy tekintélyre tett szert a leányok előtt, de kit cynizmusa s nem éppen oly nagy fokozatú előzékenysége, mindent és mindenkit gáncsolni szerető tulajdona miatt ugy szólván kerültek. Jucziának meg csakis ezen tulajdonaiért tetszett. Különben egymásnak tetszettek. Nem szóltak erről, hálgatagon megegyeztek, különben a legközönyösebb tárgyról beszélgetve is tudták, hanyadán vannak, az arcuk, a szemeik eleget mondtak, sőt többet akárhány szerelmi vallomásnál. A társaság már ugy emlegette őket, mint két egymásnak szánt, egymáshoz tartozó embert.

Egy alkalommal Juczi, ki rendkívül tudvágyó volt, ki fél éjféleket képes volt a könyveit bujva tölteni, azt kérde Ervintől vajjon Medeat Euripides vagy Saphokles írta-e?

Szabó arca e kérdésre elborult, ki nem állhatta a tudományosan képzett nőket s ha valamely asszony vagy barátjánéja irodalomról, tudományról kezdett vele beszélni, azt felelte: Bocsánat nagysád, de egy száraz, számokkal s mértani egyenletekkel megtöltött fejű, logaritmusokkal körülánczolt phisikus áll ön előtt, ki annyit sem értek az irodalomhoz, akár a tyúk az abc-hez. E szavak után rendesen olyan

ellentmondást nem tűrő hangon lettek mondva, mely nemcsak minden vitakozást kizárt, de az illetőnek elvette a kedvét még egyszer efféle tárgyról beszélni vele. Juczi azonban nem riadt vissza, tudta, hogy ez az állítás nem való, mivel Ervin alapos műveltségű, de különös felfogású ember, aki nem tartja a nőket elég művelteknek, hogy velők irodalomról beszéljen. Azért erélyesen védte álláspontját, mi a férfinak tetszett ugyan, de mégis azt felelte, hagyjuk ezt Juczi nagysám, nem szeretem a tudós nőket s végtelenül szerencsétlen volnék, ha a feleségemet — a hivatalból haza jöve Horácot deklamálva találnám — s a szakácsnő ezalatt megkocsmásitaná az ételt, az íróasztalom pedig vastagon belepné a por. Ha tehát nem akar szerencsétlenné tenni, tanuljon meg főzni, gazdaszonykodni, mert higgye el a jó feleséget nem avval itéljük meg, vajjon ismeri-e a klaszszikusokat, hanem . . .

— De hát mit tartozik az reám, mondá a lány szinleg közönyösen, de ragyogó szemmel?
— Mit tartozik? Hát kire ha nem magára?
— Hisz' én nem vagyok a maga felesége?
— De az lesz!

És a leány nem mondott ellent, hogy is mondott volna, mikor ez volt a legfőbb vágya, mikor oly boldognak érzi magát.

A viszony azonban csak a régi maradt. A leány kezdett elégedetlenkedni, nem ilyenek képzelte ő a szerelmet. Ervin inkább volt iskolamester, mint szerelmes kérő.

Egy alkalommal Hervay Kata nagy jout

kakó burkolatot követel; nem éri be az egyéb nemű burkolattal. A makadám burkolat nem ilyen tartós természetű. De követeli azt is, hogy ne csupán az adózó háztulajdonos háza előtt, hanem az egész utcában burkolják egyformán a járdákat. — Így emelkedik az adózó tulajdonos háza értéke s csupán így lehet őket az 1/3-al jogosan terhelni. Hivatkozik különben az idevágó szabályrendelet első szakaszára, melyet felolvasatni kér.

Főjegyző a mondott szakaszt felolvassa.

Sipos Orbán szintén Hlatky álláspontján van, Berkovits Miklós dr. ugyanugy beszél; különösen pedig ellene van a homokkő járdának, mint ideiglenes járdának.

Hoványi Géza a felvett indítványokkal szemben hangsúlyozza, hogy ezen kérdésben már határozott a közgyűlés, miért is a kérdés utasítását nem tartja sem idején, sem helyén valónak.

A polgármester hasonlóképpen érvel.

Az elnöklő főispán azonban azon véleményének ad kifejezést, hogy ily tömeges indítvánnyal szemben igenis érdemleges és körülmenyes határozatot kell hozni.

A főügyész a már hozott közgyűlési határozatra hivatkozik.

Perjéssy Mihály dr. azt indítványozza, hogy miután ily lényegesen fontos és annyi főlebbező által kifogásolt kérdésben momentán dönteni nem lehet, adják ki a főlebbezéseket a városi főügyésznek véleményezés végett. Ohajtaná, hogy a véleményezés minuciózusan kiterjeszkedjék arra, vajjon minő jogcímen és minő indokok alapján kéri minden egyes felebbező felebbezése elfogadását.

Indítványt elfogadják.

Utadó ügyek.

Többrendbéli apróbb felebbezésről hozott elutasító tanácsvégezést helybenhagynak. Még többet azonban kiadnak újabb határozat hozatal végett.

Az átírási díjak eltörlése miatt beadott beadványok közül különösen nevezetes a bibornok püspökre kirótt 540 koronányi átírási díjról szóló. A bibornok felebbezését elutasító tanács-végzést helybenhagyták.

adott. 15 leány gyűlt össze, asszonyok, férfiak nem levén hivatalosak.

Mi mindenféle került szóba, azt csak a jó Isten tudja.

— Entre nous vagyunk leányok, — mondá Lina a többek közt, mondjátok el rendre ki mit olvasott azóta?

— Miért kell ehhez entre nous lenni, — jegyzé meg Juczi.

— Mert olyan íróról van szó, kiket nekünk csak inkognitó szabad ismernünk.

— En a Kreutzer Sonátát olvastam, — mondja az egyik.

— En Zolától elbeszéléseket, — folytatja a másik.

Igy rendre elmondták mit olvastak, csak Jolán az Ervin huga s Juczi álltak a nagy tudós társaság közepett tudatlanul s megszegyenülten.

Néhány napra ezután Juczi Jolánhoz látogatába ment, ki éppen nagy vitakozást folytatott bátyjával, ki minden érverés dacára sem akarta neki a Kreutzer Sonátát odaadni.

— Csak hogy jössz edesem, — mondá a belépő Juczinak, — legalább segítesz megkérlelni ezt az én rosz bátyámat, aki nem akarja megengedni a Kreutzer Sonátát olvasnom.

— Persze kegyed is fellázad ilyen zsarnokság ellen, Juczi nagysád, nemde?

Juczi nem szólt egy szót sem, de arcának, szemeinek kifejezése elárulták gondolatait, érzéseit.

A tanfelügyelő előterjesztései.

Sipos tanfelügyelő 2 tanítónőnek meghívását és az egyik városi iskolánál leendő alkalmaztatását indítványképpen előterjeszti.

Elfogadják, illetve helybenhagyják.

Kéri továbbá, hogy a helybeli iskolák megvizsgálására vizsgáló bizottság küldessék ki Mezey Mihály elnöklete alatt.

Elfogadják.

Javaslatot nyújt be továbbá a tankötelesek idei összeírására vonatkozólag.

A polgármester ellene van az indítványnak; főleg miután az ilyesmi tetemes költségekkel járna. Javasolja, hogy halasszák el jövő, illetve 1890-ik évre.

Sipos hevesen ellene van az ilyen megoldásnak.

Mihelfi a polgármester álláspontjáról nehezteléssel és annak ellene szól.

Nagy vita.

Mezei Sipos indítványa ellen, Sipos viszont előtte szóló ellen debütál.

A főispán helyesli Sipos felfogását és szavazásra bocsátja azon kérdést, vajjon elrendeli-e a bizottság a tankötelesek ezidei összeírását, avagy módosító felterjesztést tesz a miniszterhez.

7-en elfogadják.

7-en nem.

Tehát a tanfelügyelő indítványa a miniszterhez felterjesztendő.

Végül a tanfelügyelő 27 tanító, illetve tanítónő részére ötödéves kórpótlék címén összesen 1500 frt engedélyezését kéri.

Megadják.

A pénzügyigazgató előterjesztése.

Végül Papp Miklós pénzügyigazgató előterjesztéseit fogadták el. Az előterjesztések részint pro, részint kontra döntöttek a beadott különféle felebbezések ügyében. Nagyobb összegű felebbezés volt különösen Fetser Antal, Mayer és dr. Szemethy udvari papok felebbezése a rájuk összesen 300 forintnyi 4. osztályu kereseti adó ellen. A pénzügyigazgató azzal indokolja elutasító határozatát, hogy miután a bibornok-püspök úgy sem fizet 4-ed osztályu kereseti adót, a segéd lelkészek és tanítók pedig

adókötelesek, a beadott felebbezésnek hely nem adható. (?)

A bizottság ez értelemben határoz.

5 óra felé járt már az idő, midőn — több tárgy hiányában — a főispán feloszlatta a közgazgatási bizottsági gyűlést.

A boldogság titka.*

Minden ember boldog szeretne lenni és úgy élni; mégis a legtöbb ember boldogtalanul él és úgy is hal meg. Hol van hát a hiba?

Még iskolás gyermekkoromban történt, hogy édes anyám Juicsa szolgálót elküldte Alsó-Malom utcába Szarka Mihály ácsmesterért. Vagy két óra múlva haza jön Julis nagy pihedve s azt mondja: »Instálom nem lelem én sehol se azt az ácsmestert, pedig az egész »Felső-Kis-utcát« összejártam és ott biz senki sem ismeri Csóka Mihályt.« Hát biz ő kelme »Alsó-Malom-utca« helyett »Felső-Kis-utcán« járt és Szarka helyett Csókát keresett.

Igy van a legtöbb ember: a boldogságot vagy nem ismeri vagy ott keresi, ahol nincsen és ezért nem is találja meg. Lakodalomban az új párnak, keresztelőben a kis csecsemőnek, rokonainknak és jó barátainknak vagy más jó embereknek névnapkor, újévkor vagy más alkalmakkor, magunknak pedig minden időben boldogságot kívánunk. De ha csak egy pár embert is megkérdeznének, hogy hát mit ért a boldogság alatt? — egyik az egészséget, másik a sok pénzt, harmadik a nagy tisztességet tartaná boldogságnak. Az egyszerű tóttól is kérdezték: mikor volna boldog atyafi? Azt felelte rá »Ha úr vónám, mert akkor háj enném, zsír innám és sárjába fekudnám«. Sok szegény szintén nagy úr szeretne lenni; nem gondolja meg, hogy nagy toronynak nagy az árnyéka, — hogy sokszor nagy üstön több korom van mint a kicsinyen. Hej pedig némely király szívesen felcserélné a hideg ércből készült nehéz koronát — mely alatt néha úgy fő a feje — a szegény ember egyszerű szalmakalapjával. Sok nagy úr is szívesen felváltaná meleg ruháját, mely alatt hideg szív lakik, a szegény ember vékony gunyájával, mely tiszta forró szívet takar. Régi jó tanítóimtól kaptam én egy szép és sokat érő ajándékot: mindig arra oktatott, hogy ha boldogok akarunk lenni, hát ne legyünk nagyravágók, mert boldogabb az oly cseléd vagy napszámos, ki munkáját pontosan és jól végzi, mint az olyan miniszter vagy bár mily más nagy hivatalnok, kit lelkiismerete kötelesség mulasztás miatt vádol.

Sok minden szükséges tehát a boldogság-

* A »Magyar Földművelő« mutatószámából.

dolog, mint legújabb kulissza titkot mesélte Lina az Irén jourján.

Molnárné csak a késő délelőtti órákban költé fel leányát. Most már nyugodtabb volt mint tegnap, a férfiak házassági ígérését csak akkor szabad elhinnünk midőn már az oltár előtt állunk, gondolá, nem érdemes még csak gondolnom is reá, de azért nagy nagy fájdalmat érzett ott a baloldalon.

Öltözködés közben bejött hozzá anyja.

— Mi bajod anyuskám, olyan sápadt, rossz kedvű vagy.

Molnárné szó nélkül nyújtá át neki a reggeli lapot, melyben a Szabó Ervin boldog vőlegénysége volt megénekelve. Juczi fehér lett mint a fal. Egy hang nem jött ki a torkán, mintha valaki fojtogatta volna.

Hosszu csend következett, mit csak nagy sokára tört meg az anya.

— Látod Juczi, ezt az öfefejűségednek köszönheted. Mondtam ugy-e felejtse el azt az ostoba históriát.

— Nem anyám — felelt összeszedve magát, nem, hanem jobb így, az ő szerelme — ha ugyan annak nevezhetni az ő irantam volt érzelmeit — pillanatnyi fellobbanás volt, mely az első fuvallatra kialudt. Jobb, hogy most történt a szakadás, mint később, amikor esetleg nem lehetett volna már segíteni.

— Tudod, ez mind csak daczból történt.

— Ej no daczból! Dehogy is! Csóka Erzsinek 50 frttal több hozománya van mint nekem.

Ervin sokáig fürkésző tekintettel nézett reá, be akart pillantani a leány gondolatainak legtitkosabb rejtekeibe. Arczán egy pillanatra borús kifejezés jelent meg, de csakhamar visszanyerte régi hideg cinikus nyugadságát.

— Jolánnak nem adom a könyvet semmi körülmények között, hanem ha kegyednek teszük, igen szívesen.

Juczi arca lángvörös lett e szavakra.

— Köszönöm — mondá sértődve, — amit Jolánnem olvashat, azt én sem fogom öntől elfogadni.

Vendégek érkeztek most s Juczi nem távozhatott azonnal, bár nagy kedve volna hozzá. Azonban így sem soká maradt, ürügyet keresett az eltávozásra és talált is. Haragudott Ervinre nagyon, önérzete mélyen volt sértve. Haragját nem is palástolta cseppet sem, ha találkozott alig fogadta köszöntését, kérdéseire igen és nemmel felelt. Anyja gyakran szemrehányást tett neki a miatt, mivel a praktikus asszony nem akarta a már-már kezében levő zsákmányt ilyen csekélységért elbocsátani. De Juczi nem törődött azzal, került minden békülésre célzó lépést, nem hogy feledni igyekezett volna. Így aztán valóságos szakadás állott be köztük, amit az Ervin szülői arra használtak, hogy fiukat — kire különben igen nagy befolyásuk volt — a duszgazdag Csóka Etellel, kit most vezettek be a társaságba — eljegyezzék.

Ez az eljegyzés még nem volt nyilvános

hoz (már t. i., ahogy a földön boldog lehet valaki)

Legfőképpen szükséges, hogy Istenben higgyünk és benne bizzunk, mert Isten nélkül nincs valódi boldogság; mert ki Istenben bizik, nem csalatkozik.

Szükséges a jó boldogsághoz a jó egészség is; mert egészség nélkül olyan az élet mint hideg, vagy locspocs időben a lyukas csizma: ha bármiképp befoltozzák is, mégsem ér annyit, mint egy jó »bagaria«.

Szükséges a boldogsághoz a pénz is. Azon vesszük a jó és czélszerű ruhát, melyben télen nem vaczogunk, nyárban nem izzadunk. Azért mondtam jó és czélszerű ruhát, mert a czifra ruha — mint az első osztályos iskolai falitábla is mondja — sokba kerül. De meg bármily meleg legyen is a ruha, ha hitelbe vettük, fázunk benne, ha a szabót látjuk. Aztán kérdezzünk meg csak akár hány leányt, hogy miért maradt pártába? Ha tudná az okát, vagy őszinte volna, azt mondaná rá, hogy biz' ő a divatos ruha miatt maradt hoppon, gazdag el nem vette, szegény meg félt a pompától...

Nagy gazdagág nem is igen jó, mert az hamarabb megkeményíti a szívet, mint a forró víz a tojást.

Pénzen vesszük az élelmet is. Olyan az élelem a testnek, mint a vasuti masinának (gépnak) a kőszén, meg a víz; ha nem adunk neki belőle semmit — meg áll; ha nem eleget adunk — lustán mozog; ha sokat adunk — baja lesz a kazánnak, a gyomornak... Pénzen vesszük az italt is, de nem vitriolos pálinkát, mely a testet-lelket lassan megöli, de az öreg ócska bort; hanem ezt is csak akkor, ha arra szükség van p. o. fáradság után, vagy midőn lábbadozó betegek vagyunk. A borból egy fél-liternyitől vidámak leszünk, mint a bárány; egy litertől erősek, mint az oroszlan: többtől pedig olyanok leszünk, mint a fősvényhez hasonló állatok.

Szükséges a boldogsághoz a tisztesség is. Csak azok szeretnek minket igazán, kik tisztelnek is bennünket... Jegyezzük meg itt, hogy csak azok tisztelnek valóban minket, kiket mi is tisztelünk. A tisztességadásról azt mondta egy híres bölcs: »Kalappal a fejeden, nem mehetsz át a falun, kalappal a kezében — át mehetsz a világon«.

Szükséges a boldogsághoz a békesség is. Jobban esik békesség emberek közt egy falat fekete kenyér vagy egy darab száraz tokány, mint versenygők és irigyek közt a legfinomabb torta.

Szükséges a boldogsághoz a jó barát is. Mert mit ér a boldogság, ha nincs kivel megosztani azt. De meg: »A jó barát jobbik felünk: feles a baj, ha ő velünk. Ha jó barát bírja szívünk, kétszeres úgy az örömünk«. Csakhogy a jó barát gyémántnál is ritkább.

Szükséges a boldogsághoz az is, mit vig Péter bácsi jó tanítója ajánlott, hogy t. i. ne legyünk nagyravágók; mert jól mondják azt, hogy a boldogság ott kezdődik, hogy a többre vágyás megszűnik. Az is helyes mondás, hogy a boldogság legtöbbször szalmafedél alatt lakik.

Legfőbbképen szükséges pedig a boldogsághoz a takarékoság — még pedig takarékosoknak kell lennünk testi és lelki erőnkkel, a pénzzel és idővel.

Ha Misi gyerek egy zsák búzát akarna gyenge vállaira emelni és azt tovább vinni — elmosolyodnánk.

Ha a kecskebak a házfédélre másznék, hogy onnan felrepüljön; vagy ha a szamár — mint már egyszer meg is tette — oroszlanbőrbe bujna, hogy állatok királya gyanánt tiszteljék: elnevetnők magunkat. Pedig sok ember fog olyan dologhoz, mihez sem esze, sem ereje nincs. Az egyszerű gazda is tudja, hogy eltörök a szekér, ha sok terhet raknak rá; a gazdaszony se rak nagy tüzet a kemenczébe, mert megégne a kenyér. Macska ne nyuljon a forró kásához; hajdu ne fogjon a harangöntéshez.

Szükséges a pénzzel is takarékosoknak lennünk, mert »több nap mint kolbász«. Meg azután míg sok pénzünk van, sok a jó barát, ha nincs pénz, nincs jó barát. És végül a pazarlás a bőségnél reggeliz, a szűkölködésnél ebédel és a gyalázatnál vacsorál. Azt az embert is boldognak mondják, kinek több a bevétel, mint a kiadása.

Az idővel is takarékosoknak kell lennünk. A mely óra elmúlt, az többé vissza nem jön; azért hát a mit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra!

Legvégül szükséges még a boldogsághoz, hogy gyakran gondoljunk a halálra. Hány ember van, kinek egészsége, pénze, tisztessége és sok mindene van, de még sem boldog, mert mikor arra gondol, hogy egyszer meg kell halnia, a hideg végig fut a hátán. A jó keresztény, kinek tiszta hite és lelkiismerete van, nem fél a haláltól. Jól tudja, hogy a halál csak változás, hogy egy hid, melyet át lelkünk Istenéhez oda siet, hol nincs szenvedés, nincs ellenség.

Ha pedig boldog óráiban kopogtatna nála a csontkaszás, nyugodtan mondja, hogy »lehet«, mert tudja, hogy a siron túl még nagyobb boldogság vár rá, amely örökké tart. És itt a boldogság titka.

Vagányi Kálmán.

Előfizetési felhívás!

Nem egy-két esetben történt már, de különösen a Zola féle hecczek idején tűnt ki, hogy mily óriási része a sajtónak szolgál érdek csoportokat. Eme hecczek idejében minden honi tárgy értéktelenné vált s nap nap mellett olyan átkozódás és elkeseredés rít le a lapok hasábjairól, mintha alkotmányunknak esett volna ki az alapja. Pedig csak arról volt szó, hogy messze idegenben, három bírói fórum egybehangzó ítélete folytán elmarasztaltak egy bűnöst, ami kellemetlen egy hatalmas érdekcsoportnak.

Kevés lap mert akkor elfogulatlanul szólani és emancipálni magát a hecczekről, mert kevés a független lap.

A *Tiszántul* ezen időben is, vagy bármely heccz idején megtartotta objektív álláspontját, mert független pártok és klikkektől s mindig nagy súlyt fektetett arra, hogy barát vagy ellenségről egyaránt szenvedély nélkül, — őszintén írjon.

Természetes, hogy egy független lap sok nehézségekkel küzd, mert pártok, klikkek nem támogatják, de lehetetlen, hogy tért ne foglaljon.

A *Tiszántul* IV. évfolyamát futja most s ez idő alatt képes volt régiebb lapokkal versenyt tartani, az olvasók táborát maga köré csoportosítani és folyton több tért hódítani az által, hogy adott programját teljesen beváltja.

A politikában pártoktól függetlenek vagyunk. Ha azt látjuk, hogy a kormány intézkedése igazán az ország javát akarja előmozdítani, nem habozunk támogatni azt. De ha törvényben gyökerező jogainkat támadja, ha a kath. vallás ellen tör, ha az ország és polgárainak javával ellenkezik: — nem késünk felemelni tiltakozó szavunkat.

Az iparos és gazdaosztály érdekeinek védelme a nemzetközi tőke tulajdonosai ellen, a tisztességes munka és a munkások védelme a hazátlan szociál-demokrácia jogtalan követeléseivel szemben — a mi programunknak lényeges részét képezik.

Hazafias nemzeti és vallásos szellem minden irányban a mi jelszavunk.

Társadalmi, megyei és városi ügyekben nem klikk, sem magán érdeknek helyet nem adunk.

Költséget és fáradságot nem kimélve azon iparkodunk, amint tettük eddig is, hogy a főváros, a külföld, a vidék eseményeire idejében, híven, lelkiismeretesen és részletesen értesítsük olvasóinkat. Országgyűlési és távirati tudósításainkat a vidéknek egyetlen lapja sem mulja felül.

A jó irányú szépirodalomnak előmozdítása gondoskodásunk és aldozatosságunk kiváló tárgyát képezi.

Meggyőződhetett a közönség, hogy kiadónk mily nagy áldozatot hoz, midőn ily magas színvonalon álló

lapot ad olvasói kezébe. És azért remélhetőleg méltányolni és támogatni fogja ebbeli törekvését kiadónkunknak és szerkesztőségünknek.

Bizalommal lépünk azért az új évszázad elé s kérjük olvasóink és előfizetőink szives pártfogását.

Előfizetési árak a következők:

Helyben kiadónk-ból átvéve:	Helyben házhoz hordva:
Egy évre 8 forint.	Egy évre 10 forint.
Negyedévre 2 forint.	Negyedévre 2 irt 50.

Vidékre:

Egy évre 12 forint.	Negyedévre 3 forint.
---------------------	----------------------

A „TISZANTUL“ szerkesztősége és kiadónkunk.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATO.

Julius 8. Pénzügyi bizottság ülése a városházán d. u. 3 órakor.

Julius 14. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

Regészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **A pápa királyunknak.** Mint Rómából értesülünk, XIII. Leo pápa 6 Szentsége Ferencz József 6 Felségének császári jubileuma alkalmából egy remek mozaikképet küldött ajándékba, amely a Szent Angelo kastélyt ábrázolja. A Szentagya egyuttal sajátkezűleg irt levélben fejezi ki uralkodónknak szerencsekívánatait.

* **Bizottsági ülés.** A »Felső kereskedelmi iskola bizottsága« f. hó 7-én tartotta második ülését dr. Hoványi Géza elnökle alatt és Huzella Gyula, Flesichakker Gyula, Farkas Izidor, Lévy Zsigmond, Markbreit Sándor, Terneyi Antal, Ullmann Izidor biz. tagok és Winkler Lajos, jegyző jelenlétében. Az elnök beterveztette a bizottságjog-, munka-és hatáskörébe vonatkozó ügyrendet, melyet a bizottság csekély változtatással elfogadott. Legkiválóbb pontjai hogy a bizottság választja meg az iskola igazgatóját és tanárait, az intézet anyagi-, szellemi-és erkölcsi viszonyaira vonatkozó intézkedéseket megállapítja és végrehajtja, havonként rendes ülést tart; tandíjmentességet engedélyez, kebeléből egy alelnököt és két számvizsgáló bizottsági tagot választ. Szóval a bizottság hatáskörébetartoznak mindazon ténykedések, melyek a felső keresk. iskola felvirágzását célozzák. Az ügyrendet megerősítés végett a »Kereskedelmi Csarnok« elnökségéhez terjesztik be. Elhatározta továbbá a bizottság, hogy a vidékről jelentkező tanulók elhelyezéséről vonatkozólag, felhívják a szülőket, hogy erre nézve az isk. bizottság elnökségéhez sziveskedjenek fordulni. Az igazgató és tanári állásokra hirdetett pályázat határideje után (július 15.) a bizottság ismét gyűlést tart.

* **Téglás Gabor** cz. főigazgató, a dévai áll. főreáliskola igazgatója, földrajzi és régiségtani buvárlatai miatt az Akadémiának országosan ismert tagja, e nyári szünidejét — mint értesülünk — a Biharmegyét is érintő **Ördög-árok** tanulmányának óhajtja szentelni. Főléleg részleteznünk, mennyit nyer ily kiváló szaktudós tanulmányutjából a nemzeti cultura, mennyit a jelen esetben, különösen a mi megyénk és fölhevük hatóságaink, főleg a **járásai szolgabírói** jóakarató figyelmét a jeles tudós vállalkozásának támogatására. Hatóságaink a **fuvar** és **kalauzolás** tekintetében teendő intézkedésekkel biztosítanak a Téglás tudományos kutatásának sikerét, amely egy lépéssel ismét előbbre viszi megyénk ismertetésének közérdekű ügyét is.

* **Iskolai értesítők.** Összesített értesítőjét kaptuk Nagyvárad városi községi polgári fiu, leány-, elemi fiu-, elemi- és ismétlődő leány iskolának. Az értesítő a községi iskolaszék 1897—98 tanévi kifejtett munkásságát tárgyalva, hosszabban foglalkozik Nagyvárad város 1898 febr. 17-iki közgyűlésével, melyen t. i. a közgyűlés a községi iskolák építéséről szóló indítványát dr. Sipos Árpád emlékeztető, remek beszédének hatása alatt elfogadta és az óvoda ügy folyamatban levő rendezésével. A polgári iskola igazgatója dr. Tóth Mihály a geologia tanításáról ir és a szemléltető oktatás legmesszebb menő megvalósítását javasolja s proponálja a saját módszerét. Igen érdekes ezen iskolák statisztikája, mely szerint az óvodákat is beleértve beiratkozott összesen 3168 növendék, kik közül 1588 fiu és 1580 leány. Az értesítő többi részét az egyes iskolák 1897—98 tanévi mozgalmának története foglalja el dr. Tóth Mihály igazgató tanár, Rechtené Bauer Zsófia polg. leány iskola igazgató, Huszár Károly, Katonáné Tasnády Róza, Rátkay József, Kovalik-né Hubert Paula, Istvánfy József és Varga Teréz igazgatók rendszeres összeállításában.

* **Az égő flotta.** A londoniaknak ezen a nyáron ritka látványosságban lesz részük, Brock, a piroteknikusok királya a kristálypalotában be fogja mutatni az égő spanyol flottát Manilla előtt. E nagyszabású tűzijáték állványa 250 méter hosszú és 25 méter széles lesz, az egész egy nagy vízmedence körül épül 50,000 négyzetméternyi területen. A tűzijátékban, amelyet vasárnaponként ismételnék minden alkalommal 900,000 rakétát, békát, napot, golyót stb. puffogatnak el, egyéb nagyszabású látványosságokról nem is beszélve és az egészet 40-féle bengáli tűz fogja megvilágítani. A spanyol flotta jobbán fog fölvonulni az amerikai hajóhad, balról pedig a manilai erődítvények fognak látszani. 22 másodperc alatt az egész spanyol flotta lángba fog borulni és ehhez 150 ember közreműködésére van szükség. A tűzijáték minden alkalommal 15,000 frankba fog kerülni, de a kristálypalota igazgatósága arra számít, hogy legalább 2—3 millió frankot vesz be vele.

* **Visszautasítva.** Ha rendőrségünk nem okvetetlenkedik úgy, már egy pár nap múlva a helybeli lapokban, minden bizonnyal a következőket olvashatnánk:

Személyi hír. Kóhn Lipót ki stb. stb. hivatalt visel, Budapestről városunkba érkezett és állandó itt tartózkodásával fog bennünket szerencsésíteni.

De mindenre figyelmező rendőrségünk felütött egy kis piros színű kátét, melyből a többszöri ejcsóváltás után szórul-szóra a következőket olvasta ki:

Kóhn Lipót: Csaprendeken 1837-ben született, lakhelye Budapest. Betörő, zsebtolvaj, rabló. Büntetve 3-szor.

Ennélfogva a rendőrség letelepedést nem engedélyezett számára, hanem visszakísértette előbbi helyére.

* **Nagybirtok eladás.** Mint biztos forrásból értesülünk gróf Crouy Endre majdnem 4000 kataszteri holdat kitevő uradalmát 500 ezer frtért Rohan bpesti fakereskedő cégnek eladta. Az átadás már meg is történt.

* **Berger ur uton.** Annyi bizonyos, hogy mikor Berger Sámuel h. k. kovácsii lakos Élesden Piller Ábrahám korcsmájába Kriszta Péter hücsatlósával bebotlott, zsebében egy árva fillér sem volt, gyomra is szörnyen hivatkozott a természet örök törvényeire és mégis kifele jóllakva, tele zsebbel és vidám kedvvel ballagott. Mert Berger ur nem esett a feje lágyára, hogy hasonló reménytelen helyzetekben fel ne találja magát. Nyugodtan megébedel, elpusztít hücsatlósával 15 üveg sört, zsebre vág 25 drb szivart és mikor pedig fizetésre kerülne a sor első áll egy ilyen mesével: Ő — már t. i. Berger — Schwarcz Gyula félegyházi nagybirtokos gazdatisztje, kitől megbízatást kapott juhállomány vásárlására 600 frtig. Vett is Lup Vaszali gálósházi lakostól 100 drbot, melyre előle-

gül 300 frtot adott és így minden pénzből ki van pusztulva. Kérte azért végezetül a korcsmárost, hogy segítse ki 15 frttal, melyet ő a tanyára érve az ebédarával meg fog küldeni. A korcsmáros felült a mesének és előzékenyen segítette ki pillanatnyi zavarából Bergert, a ki még egy liter pálinkát rendelt állítólagos hajcsárának Kriszta Péternek és azzal kerekelt oldott. Piller Ábrahám korcsmáros egyszer csak megunt a várakozást és gyöngéden tudakozódott Schwarcz Gyula félegyházi birtokostól Berger felől, de azt a szomorú felvilágosítást kapta onnan, hogy Berger nevű gazdatisztje sosem létezett.

* **Oláh színészek Budapesten.** Egy bukeresti vállalkozó oláh színi előadásokat akart a nyári szünetek alatt tartani Budapesten s az engedély iránt a belügyminiszterhez fordult. Most a miniszter a főváros hatóságához intézett leiratában tudatja, hogy az oláh előadások tartására *nem adja meg az engedélyt.*

* **Ártatlanul gyilkossággal vádolva.** Mintegy másfélhóval ezelőtt történt, hogy a h.-dorogi határban Molnár György gazdálkodó szolgálóját meggyilkolta találták. A csendőrség erélyes nyomozást indított a tettes kinyomozása és kézrekerítése iránt s az egyik kihallgatott tanu terhelő vallomást tett, sőt határozottan állította is, hogy a gyilkosságot a meggyilkolt gazdája, Molnár György követte el bosszúból, a miért a szolgáló a mult évben egy tehénnek a lábát eltörte. A csendőrség ezen vallomás alapján letartóztatta Molnár Györgyöt s a debreczeni ügyészség fogházába kísérte. A vizsgáló bíróság tovább folytatta a nyomozást s Molnár György a vizsgálat folyamata alatt két hétig le volt tartóztatva. A vizsgálóbíróság nyomozása során kiderült, hogy Molnár György teljesen ártatlan s nyomban szabadlábra is helyezték. A vizsgálat tovább foly a gyilkos kiléte iránt.

* **Sipis a gyöngédebb nem köréből.** *Pelbárt* Rozália, a mellett, hogy hajadon, mindössze még csak 16 esztendő számlál. Am 16 életév, a mely így summában feje fölött elviharzott, nem tűnt el nyomtalanul. Az ifju hölgy elég körültekintést és tapasztalatot szerzett már is. Szerzett ismereteit azután lehetőleg értékesítette is. Jámor képpel, becsületudó ábrázattal szolgálatba állott. Előbb *Demetrovics* Miklós jól berendezett vendéglőjébe, ahol azután nagy verffel forgolódott. Forgadozása közben tekintette főnnakadt a különféle fehérműveken. Az asztalterítők és kendők határozottan lebilincseltek. Nem állhatván ellent szíve vágyának, összeszedett egy csomót a mondott fehérművek közül s azzal bucsut mondott gazdájának, *Demetrovicsnak*. Innen azután *Mertz* Nándoréhoz szegődött a hűséges cseléd, aki eddigi szolgálati ideje alatt magát hüen és jól viselte. Vala pedig *Mertz* Nándoréknál egy zenélő szekrény, a melynek fiókjában 20 és néhány forintok tartózkodtak különféle krajczárok szomszédságában. Az ifju hölgyet az önként kínálkozó pénzösszeg szintélen csábulatha ejtette. 3 forintokat felszippanított innen is. Am itt érte utól a bosszuló nemezis keze. Reájárt a rud, fülöncsipték és körülményesen valatára fogták. A kezdetben tagadólago állaspontra helyezkedett hölgy azután szépen beismert mindent, a 3 forintoktól el az utolsó szalvétáig. Ebből kifolyólag azután tegnap be is kísérték a nagyváradi kir. ügyészség vendégszerető hajlékába és ott nyugodalmas nyári lakást ajánlottak fel neki.

* **Betörési kísérlet az olasz ref. templomba.** Az olasz ev. ref. lelkészi hivatal harangozója *Mihályi* Jánosnak lakásán tegnap reggel megjelent egy 50—55 évesnek látszó őszbe vegyült oláh atyafi szakadozott szürbe és bocskorba és azt adta elő, hogy őt a város kertésze küldte, hogy a templom kertjében a fűvet levágja. A harangozó felült a valószínűnek látszó beszédre és átadta a templomkert kulcsát és 10 perc múlva ő maga is átment, hogy az illetőt a munkában ellenőrizze. Mily nagy lett azonban csudálkozása midőn nem csak az oláh embernek, hanem a templom egésze, mintegy 7 drb kulcsának hűlt helyét találta. A templom fosztogató könnyűszerrel akart egy csöndes pillanatban behatolni a templomba, hogy onnan a perselyek tartalmát elemelje, — mert a városi kertész, mint utóbb kitudódott, nem küldött senkit sem. Az önkényt ajánló kertészt mindedig kézre-

keríteni nem sikerült, a lelkészihivatal pedig megtette a szükséges intézkedéseket, amennyiben az összes templomzárakat megváltoztatta.

* **Rendőri hír.** Euchar Mór titkos rendőrnek adva ki magát szegény együgyű koldusokat pumpolgotott, fenyegetve őket félelmetes hatalmával. A turpissága felfedezett és most a rendőrség börtönében gondolkodhatik azon, hogy még sem olyan nagy hatalom az a titkos rendőrség, kivált ha az olyan hamisalapokon megnyugszik.

SZINHÁZ.

Mária bátyja.

A tegnap esti előadásnak is megvolt a rendes vasárnapi előadások külső képe. Nem valami emeletes darab, nem valami meglepő alakítások; de az áldott jó népszínművek vizegyössége, a közönséges kaptafára szedett darab maga bizony nagyon lehűtötte abbe i várakozásunkat, a melylyel bemutató előadást várni szoktunk. Nehány jó-zú nóta, néhány jóizű móka, 77 népszínműből össze szedett-vedett jelenet, úgy, ahogy összetákolva és készen egy színpadi limonádé, amit nálunk népszínmű álnéven neveznek és Mária Bátyjájának hívnak.

Irta vala pedig *Bokor* József a Népszínház szerencsés kezű karmestere, aki ennél a lapos dolognál sokkal jobb más darabokkal is megörvendeztette már a színházat járó publikumot.

Vagyon a darabban egy jámbor nagyapó (*Bartos Gy.*) a ki nek veje a falu birája (*Tompa*) és ennek van két huga; az egyik egy cserben maradt fél-asszony (*Miklósi J.*) a másik meg az a bizonyos Boriska, Zsuzsika, Katicza Juliska és ki tudná még hányféle néven ismert falusi hajadon (*Turchányi*).

Már most a hajadonnak kérője akad *Erős* Pál (Szentgyörgyi) pupák ffa (Várad). A nak rendi és módja szerint hozzá is adná a leányt, de hát bonyodalom keli és erre jó egy börtönből hazaszabadult züllött legény (*Janovits*), aki tud arról, hogy a menyecske — hajadon *Mariának* gyrrmeke van. Érdekes dolog, hogy a gyermeket a biró bátya magáénak vallja és ezzel összegabajodván minden, legördül a függöny.

Am a második felvonásban általában ki-magyarázódik minden és hogy lehetőleg legyen érdekes pont az események halmazában, hát a züllöncz legény mindenáron magáéva akarja tenni a hajadont és mivel ez nem akar az övé lenni, hát — lepuffantja a nénjét.

Már mostan mi lesz ebből? Kérde mindenki illő döbbenettel. Mi? Általános kibékülés. A menyecske — hajadon nem halt meg, csak aludt. Felébred. A fiatal szerelmesek azon réven lesznek egymésé, hogy a legény apja megfizeli az igazi csókot (lásd *Dóczy* Csók-ját) még pedig egy tüzről pattant menyecske a biróné (*Margó*) ajakáról.

Következésképpen a züllött legény letünk a napirendről; a menyecske-hajadont pediglen főköttő alá juttatja egy jóra való legényember (*Kassai*). A nagy apónak szerenádot adnak és a függöny legördül.

Már most hármat konstatálunk. 1. A szereplők derekasan kitétek magukért. (*Margó* *Kassay* és *Turchányi* O. bizony kiváló alakítást is produkáltak). 2. A zenekar végigaludta a legszebb énekszámokat (az első felvonásbeli vokale-kórust pedig mesésen adták ám!) 3. Végül pediglen a teli karzat sirt is, meg nevetett is.

Hát édes Istenem! közbeszurásképpen miért ne mehetne olykor-olykor ilyen lemonádé is.

Hanem hát a veszprémvármegyeiek nem így lagziznak ám!

Diszletek, mozsárágyuk, és öltözetek többek és jobbak voltak a jónál. Csak a függő meg az álló szinfalak voltak indulatosak egy kevéssé. — i.

Szinköri hírek. Holnap szombaton *A Gésák* kerül színre negyedszer *rendes helyárakkal.* Nyárai új kuplékat fog énekelni mint *Vun-Csi.*

SPORT.

A nagyvárad kerékpár-egylet tagjai az Aradi kerékpár-egylet zászló avatási ünnepélyére eddig már nagy számban jelentkeztek. Felkérnek az indulást tudomásul venni. Indulás kerékpáron vasárnap reggel 2 órakor, érkezés Aradra d. e. 10—11 óra. Vonaton indulás Vasárnap d. e. 10 óra, érkezés Aradig d. u. 3 óra 55 p. Vissza vonaton hétfőn reggel 5 óra érkezés Nagyváradra 9 óra 34 perc. *Kunz,* elnök.

REGÉNY-CSARNOK.

30.

ELŐRE!

Neidegg után fordította: Tátraházi R. P.

— Egyszerű a dolog. Rokonaim vannak Karlsbadban, közte egy szép unoka hugom is, a ki idővel nagyon is eltalálta volna a szívemhez vezető utat. . . Nem is képzelem, az egyedüllet milyen kellemetlen, az ember igazán minden szalmaszálhoz kapkod, hogy magát fenn-tartsa. . . Mig fiatalok vagyunk, a vig élet után vágyódunk és ezt is csak azért keressük, hogy erőt nyerjünk az életben szenvedett csapások elviselésére; a művelt ember nem egy könnyen nélkülözhető a résztvevői női szívet. . . Itt az idő, hogy önt ismét feltaláltam Olga!

Igy hazudtolta meg szerelmét, az elhatározás megtörtént.

— Így kell tennem — gondolta magában — kegyetlen, hallatlan lenne e szeretetre méltó asszonynak más iránt való szerelméről beszélni.

A hercegnő szemei ragyogtak a boldogságtól, mikor Ervin biztosítását hallotta, könnyebben lélegzett. Így rabolta el a hercegnő Waldheimot mástól, így lett az övé — azt hitte e pillanatban, hogy a menyországot nyerte meg.

— Mindkettőnkre nézve nagyon hosszú volt ez az idő, — szölt a hölgy szenvedélyesen. — Oh Ervin! Mily jólesik a nyugalom a hosszú vihar után.

Ismét Ervin szemeibe nézett, nevetett. Boldogságot sugárzó nevetés volt, szemeinek különös szelid fényt, vonásainak szokatlan lágytságot kölcsönzött. Mintha most kárpótolni akarná magát azért a sok elvesztett örömet, mintha most már soha el nem vesztethné Ervint. A parkban sétálgattak, felidéztek a múltat, mely olyan pusztá volt, beszéltek a jövőről, mely tündökölt előttük.

Mikor beesteledett és Waldheim ismét a hercegnő szobájába lépett ez a zongorához ült és egy egyszerű dalt játszott, mely Ervinnek azon időben nagyon tetszett.

Elragadóan játszottta el. Művésze még nőtt azóta és minő érzéssel teli tűz tört elő azon hangokból. Az a szenvedélyes természet mélyen fel volt izgatva — számára nem volt egyéb a világon mint a régi szerelme, mely immár megújult, e régi szerelme, mely az időn távolságon uralkodott és mint a Pónix fellszállt hamujából, új fiatal erővel. — Miután a dalt végig játszotta, két kezébe hajtá fejét, forró könnyek peregtek végig arcán: «O te szép, boldog ifjuság! — szölt csendesesen. — Ervin, ki volna képes visszaadni az elmúlt éveket?»

A fiatal emberen is erőt vett a meghatottság, míg a hercegnőt hallgatta, e pillanatban legalább igazán és őszintén elmondhatta, hogy e nőt szereti. Lassan elvoná a hercegnő kezét arczáról és szemei közé nézett:

— A jövő a mienk Olga! — Ajkához szorította kezét. — Mily gazdagok vagyunk ennek tudatában.

Boldogan intett igent a hercegnő. Ervin-

nek énekelnie kellett, el kellett dalolnia azt a dalt, melyet a hercegnő az ő számára és pedig egyedül az ő számára szerzett. Ajkán csüngött, szinte fűdött gyönyörű csengő hangjában.

— Ez az egy nap többet ér, mint az egész mult! — szölt a hercegnő, mikor elbucsztak egymástól.

Waldheim alig távozott Olgától, kijózanodott. Nyugtalanul járt le s fel szobájában. Hogy mit kell tennie tudta, csak az nem ment, hogy azt lelkiismeretével összhangzásba hozza. Azt hajtogatta, hogy a régi hűséget köteles megőrizni — azonban minél többet mondogatta, annál kevésbé volt előtte bizonyító ereje.

Az most már változtatlan volt, hogy a hercegnőhöz van kötve felolthatatlanul, erről nincs kétség. Ennek így kellett történni, de így jobb is, mert — — Olga inkább illik hozzá, mint Irén. Ervin maga is nevetett ezen a gunyon, nevetett keserűn, midőn ezt gondolta.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Meghiusult merénylet.

Budapest, július 7. (Saját tud. táv.) *Muzsik József, Hartmann Lajos és Kovács József* még a mult év decemberben, *Várkonyi József* biztatására *dinamit merényletet akartak elkövetni a király ellen, a Margit-hidon.*

Lobkovitz hadtestparancsnok annak idején tudatta is ezt a királylyal. Műszaki katonákkal átvizsgáltatták a Lánczhidat, mert úgy értesültek, hogy itt tervezték a merényletet. Ám semmi nyomra nem akadtak. Ez év elején azután feljelentés következtében kitudódott az egész dolog. A három aljas gazembert letartóztatták és most börtönben várják a büntetésüket. *Várkonyi*-t felmentette a törvényszék.

Gerliczy grófnő gyásza.

Szombathely, jul. 7. (Saj. tud. táv.) *Szegedy György* és nejét (Gerliczy grófnő leányát) súlyos veszteség érte. Egyetlen leányuk, *Irma*, tegnap este Acsádon elhunyt. Az alig 20 éves viruló szép leányt a tüdőbaj ölte meg. A gyászvir vétele után Gerliczy grófnő családja és a Des Echerolles Kruspér család nyomban Szombathelyre utazott, hova ma érkeztek meg. Temetése holnap délután lesz.

A brazilai egyesült államok elnöke Bécsben.

Bécs, július 7. (Saját tud. távirata.) *Campos Salles* a brazilai egyesült államok elnöke tegnap este Berlinből ide érkezett.

A görög királyné utazása.

Budapest, július 7. (Saját tud. táv.) Szt-Pétervárról sürgönyzik: *Olga* a görög királyné, anyjának *Konstantin* nagyherceg özvegyének látogatására *Pewlawskba* érkezett.

Dreyfuss-ügy ismét letünt.

Budapest, július 7. (Saját tud. táv.) Párisból, sürgönyzik: A kamarában *Castellin* elmondta a Dreyfuss-ügyben interpellációját. *Cavagnac* felelt, fölolvastott okiratokat, melyekből világosan kitünik Dreyfuss bűnössége. Szavait így végzi: Elvégre, azt hiszem, saját ügyeinket úgy intézhetjük, a hogy nekünk tetszik. A választ óriási lelkesedéssel fogadták. 752

szóval 2 ellen tudomásul vették és elhatározták, hogy *Cavagnac* válaszát ki-nyomtatják és az egész országban szét-osztják. Ezzel a Dreyfuss-ügynek vége.

A bolgár miniszterelnök Bécsben.

Bécs, július 7. (Saj. tud. távirata.) *Stojlov* bolgár miniszterelnök ma reggel Karlsbadból ide érkezett.

Revertera gróf bécsi utja.

Róma, július 7. (Saj. tud. távirata.) *Revertera* gróf, római osztrák-magyar nagykövet Bécsbe utazott.

Cervera utolsó hajója.

Budapest, július 7. (Saját tud. táv.) Londonból távirják: A Reuter-ügynökség jelenti *Shafter* tábornoknak *Santiago de Cuba* előtt levő főhadiszállásáról f. hó 5-ről: *Cervera* tengernagy utolsó hajóját, a »Reina Mercedes«-t, tegnap éjjelkor, mikor a kikötőt el akarta hagyni, elpusztították. Nem tudják, hogy megmenekülni akart-e, avagy a spanyolok maguk akarták-e elsülyeszteni, hogy a kikötő bejáratát elzárták.

A „Bourgogne“ katasztrófája.

Budapest, július 7. (Saját tud. táv.) Párisból távirják: A »Compagnie Transatlantique« táviratot kapott, amely szerint a »Bourgogne« legénységéből 104 s az utasok közül 61 megmenekült.

Budapest, július 7. (Saját tud. távirata.) New-Yorkból sürgönyzik: A »Bourgogne« megmentett utasainak előadásából kiderült, hogy nemcsak, hogy kísérletet nem tettek a nők és gyermekek, vagy akár egy utasnak a megmentésére, de sőt a legénység szinte hihetetlen barbársággal járt el. A kapitány ugyan helyén maradt s a hajóval együtt pusztult el, de a hajó legénysége hatalmába kerítette a mentő csónakokat és az utasokat evezőkkel és csákllyakkal szoritotta vissza, míg egy sereg olasz fedélzeti utas késsel tört magának utat a csónakokhoz. Az utasok között több német is volt.

Budapest, július 7. (Saját tud. távirata.) Párisból írják: A »New-York-Herald« itt megjelenő kiadása szerint attól félnek, hogy a »Bourgogne« minden első osztályu utasa vízbe fullt. Számítják, hogy a »Comastysshire« a »Bourgogne« jobboldalával ütközött össze, a hol az első osztályu kajütök voltak, amelyekben az utasokat valószínűleg alvás közben lepte meg a beözönlő víztömeg.

Budapest, július 7. (Saját tud. távirata.) Párisból sürgönyzik: A »Compagnie Transatlantique« táviratot kapott, amely szerint az első osztályu »Bourgogne« első osztályu kajütjeinek valamennyi utasa vízbe fullt.

Földrengés.

Budapest, jul. 7. (Saját tud. táv.) *Triljben* tegnap reggel 10 óráig 5 erős és 10 gyenge földrengést éreztek. Sinjben nem észleltek földrengést. Sinj községnek megengedték, hogy az országban adományokat gyűjtsön.

Az uruguay-i lázadás.

Budapest, július 7. (Saj. tud. táv.) Londonból sürgönyzik: A »Times« jelenti Montevideoból, hogy a legutóbbi lázadás főkolomposait, akik polgári és katonai személyekből, köztük 8 tábornokból állottak, Buenos-Ayresbe vitték.

A háború.

Budapest, július 7. (Saját tud. táv.)
 Madridból sürgönyzik: Linares tábornok sebe daczára újra átvette a santiago de cuba-i spanyol csapatok fölött a parancsnokságot. A tengerészeti miniszterium nagyszámu részvét-táviratot kapott a külföldi kormányoktól.

Budapest, július 7. (Saj. tud. táv.)
 Madridból sürgönyzik: A miniszterek a minisztertanácsról való távozásukkor nagyon tartózkodóak voltak. Blanco tábornok távirati uton pénzt kért a kormánytól. Aunon tagadja, hogy Camara hajó-rajja visszatérne Spanyolországba.

Budapest, július 7. (Saj. tud. táv.)
 Washingtonból jelentik: A szenátus 42 szavazattal 41 ellenében elfogadta a Havai annexiójára vonatkozó határozatot.

Budapest, július 7. (Saját tud. táv.)
 Londonból táviratozzák: A »Mornina Post« jelenti Chicagoból, hogy ott amerikai németekből egy teljesen fölszerelt ezred alakult, a mely felajánlotta szolgálatait a kormánynak.

KÖZGAZDASÁG.

A magyar aszfalt-ipar.

(1878—1898.)

A magyar iparvállalatok legnagyobb részét a hetvenes évek óta keletkeztek. Majdnem valamennyinek a kezdet belső nehézségein kívül, még az osztrák és külföldi versennyel kellett nehéz harcot vívni. Sok vállalat kimerült az egyenetlen küzdelemben, sok még ma is nehezen tengődik s csak egy része került ki győztesen a mindenféle válságból.

Ha ezen utóbbiak sorát áttekintjük, többek közül a hazai bányavállalat vonja magára figyelmünket, mely az idén fennállásának 20 éves jubileumát ünnepli.

Azaz csak ünnepelhetne volna, de nem tette. Lehet, hogy a vállalat intézőinek figyelmét elkerülte munkásságuknak ezen évfordulója, — vagy a mi valószínűbb, nem is akartak ünnepeit, mert nem kívántak *ünnepelteni*. Ezen érdemes hazai vállalat a »Magyar aszfalt részvénytársaság«.

Keletkezése a hetvenes évek elejére esik. Ekkor akadt rá a Bihar megyében fekvő nagy kiterjedésű aszfalttelepekre, melyek kiaknázására kizárólag magyar urak társultak és »Lónyay József és társa« czég alatt közkereseti vállalatot alapítottak. Ezen vállalat 1878-ban részvénytársasággá alakult át s első 12 évi működési időszak nagy és erős küzdelmek szakadatlan láncolatából állott. Küzdött a már erős gyökeret vert angol aszfalt társulattal, folytonos pénzhányással, a gyárberendezés fogyatékoságával és a hazai városok bizalmatlanságával, úgy hogy csak fennállásának tizenharmadik évében volt képes részvényeseinek 5%-os osztalékot nyújtani. A vállalat folytonos emelkedése csak az 1890. évtől kezdődik, midőn a székesfőváros tanácsa és ennek nyomán a vidéki városok hatóságai figyelmüket e hazai ipartelepre fordították.

Nézzük kissé közelebről ezen vállalat belső alkotását.

Bihar megyének északi részében fekvő Felső-Derna és Bodonos községek határában nagyterjedelmű és dús gazdag aszfalt telepek fordulnak elő. Oly sok ott a hegyek ölében az aszfalt, hogy nem tuloznak, ha azt állítjuk, miszerint ezen bányák gazdagabbak, mint a többi Európában eddig ismeretes aszfaltbányák összevéve.

Felső-Derna határában a hegyek közt van felépítve azon, a technika legmagasabb színvonalán álló gyár, melyben a nyersföldből az aszfaltanyag és az ugyancsak abban foglalt

ásványolajok kiválasztattnak. Mintegy 50 munkásház, tömördek gyárépület, melyből mintegy 30 kémény füstöl, vasuti vágányok, drótkötelpályák és villamos világítás, tárnák, alagutak stb. összevéve oly gyönyörű látványt nyújtanak a szemlélőnek, mihez hasonló kevés található az országban.

Az itt termelt aszfalt a társulat különböző vidéki telepeibe (Mező-Telegd, Versecz, Arad) szállítatik el, hogy azokban aszfalt mastixra és ez a különböző munkahelyeken aszfaltburkolatokká dolgoztassék fel.

Az aszfaltjárdák és kocsutak eleinte csak a fővárosban alkalmaztattak, mert a külföldi vállalatok verseny nélkül működén, ezeket drága áron készítették. Ezért kezdetben az aszfaltburkolatok költségei csak luxus kiadásnak tekintettek. Midőn később a »Magyar Aszfalt Részvénytársaság« munkája az idegenével egyenrangúnak ismertetett el, az árak rohamosan leszálltak.

Mennyi pénzt takarítottak meg ezután a hazai városok a »Magyar aszfalt Részvénytársaság« fellépése által és mennyi pénz maradt itthon, ami különben külföldre vándorolt volna utána. Óriási missiót teljesített ezen magyar társulat és ezért lehetetlen, hogy erről hálásan meg ne emlékezzünk fennállásának 20 éves évfordulóján.

Eddig több mint 50 magyar és horvát város illetőleg helységben találunk aszfaltburkolatokat, melyeket ezen hazai vállalat készített; 20 év óta körülbelül 12 millió forint értékű ily aszfalt munkát végzett és összesen mintegy 500,000 négyszög méter kocsutak és több mint 200,000 négyszög méter járdát adott át a közforgalomnak úgy, hogy ma bátran állíthatjuk: az utóbbi években az aszfaltutak készítése magyar vidéki városok köz munkáiban állandóan fontos és előkelő szerepet látszanak. Az aszfalt kocsutak olcsóbbak minden más burkolatnál, könnyen tisztán tarthatók, zajtalanok, úgy a lovak vonó erejében, mint a kocsik elhasználásában nagy megtakarítást nyújtanak s rendkívül tartósak. Vidéki városaink egész nagyvárosias színezetet nyertek azóta, mióta aszfaltjárda és kocsitak burkolatot alkalmaznak utcáikon és tereiken. Példaképpen felemlítjük: Versecz, Lugos, Temesvár, Szatmár, Kassa, Pécs, Újpest, Pápa, Fehértemplom, Arad, stb. városokat. Minden külön anyagi megterhelés nélkül jár, mert az aszfalt nem kerül többbe, mint bármely más burkolat anyag, mely poros, sárképző, egészségtelen és nehezen tartható tisztán. A mely utczában aszfaltburkolat készült, a boltok keresettek, a házak értéke növekszik és ezért vidéki városaink sorban sietnek utcaik aszfaltburkolattal való ellátását.

Ezen országiszerte általánosan elismert körülményről fogva irányítottak tisztelt olvasóink figyelmét ezen jeles társulatra, mely fellépése által nagy érdemeket szerzett magának. Mert az ő munkásságának köszönhető, hogy vidéki városaink legtöbbje szépült, kellemessé és lakályossá vált, mivel modern, szép, tiszta és egészséges burkolatokat voltak képesek kiépíteni minden nagyobb költség nélkül.

Közgazdaságilag pedig nagy jelentőségű, hogy a mindezért fizetendő pénz hazai munkakerő istápolására fordíthatik, nem vándorol külföldre, honnan soha vissza nem kerül. Minden egyes aszfaltozott vidéki városban élő szobrot állított magának ezen derék vállalat.

Kívánjuk, hogy vidéki városaink bizalmát továbbra is megtudja tartani s hogy működésének 20 évi fordulójára alkalmával elért eredmények csak kezdetét képezzék további sikerek hosszú láncolatának!

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, július 7.	
Buza őszre	8.70
Buza tavaszra	4.84
Tengeri	5.07
Rozs őszre	6.67
Zab őszre	5.58

Értéktőzsde.

Az irányzat gyenge.

Budapest, július 7.

Osztrák hitel	359.60
Magyar hitel	394.25
Allamvasut	359.30
Déli vasut	78.—
Rimamurányi	251.75
Magyar jelzálog	250.25
Magyar leszámítoló	261.60
Iparbank	107.—
Budapest közuti	382.50
Kereskedelmi	1485.87
Salgótarjáni	622.—
Waggon-kölcsön	244.—
Villamos vasut	262.50

Bécs július 7.

Az irányzat gyenge.

Osztr. hitel	359.48
Magyar hitel	394.75
Allamvasut	359.50
Birodalmi márka	58.82

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. július 7-én.

Magyar aranyjárdék 4%	120.75
Magyar koronajárdék	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	119.50
Magyar vasuti kölcsön nzüstben 2 1/2%	100.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.60
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	97.75
Magyar nyereségyzsorsjegy-kölcsön	158.—
Tiszabábalyozi és szegedi sorsjegyek kölcsön	130.75
Osztrák járdék papírban	101.70
Osztrák járdék ezütbén	101.70
Osztrák járdék aranyban	121.50
Osztrák korona járdék	100.75
1860. Osztrák államsorsjegyek	141.50
Osztrák magyar bankrészvény	905.—
Magyar hitelaankrészvény	394.50
Osztrák hitelintézeti részvény	359.40
Páris vista	359.25
Nsmet birodalmi márka	58.80
London viste	119.85
Páris vista	47.52 1/2
20 márkás arany	11.77

NAGYVÁRADAI SZINKÖR.

Ivánfi Jenő második vendégfőllépte.

Evadberlet 64. szám.

Kisberlet 62. szám

Páros

Páros

Ma pénteken, 1898. július 8-án

u kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Rantzauk.

Színmű.

Személyek:

Rantzau Jean	E. Kováts Gy.
Rantzau Jaques	Szentgyörgyi I.
Florence, falusi tanító	Bartos Gyula
Georges, Jaques fia	Ivánfi Jenő
Lebel, főerdész	Váradai M.
Orvos	Odri Á.
Luise	Miklósi I.
Marie Anne	Laczkó A.
Juliette	Baróti Irma
Nauette anyó	Váradiné.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, szombaton:

negyedszer:

A gésák

vagy: Egy japán theaház története.

Énekes játék 8 felvonásban.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Eladó ház.

Uri utca 435-ik számú ház nagy telekkel és kerttel, jó helyen építkezni igen alkalmas. Szabad kézből eladó. Értekezhetni a tulajdonosnál ugyanott.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	2 15	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá >	10 20	3 25	7 54	10 16	—	Debreczen >	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 28
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp >	†1 17	†6 15	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 35	9 14	8 13
Élesd >	†1 48	†7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	8 54
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány érk.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.					
Várad-Velenceze >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56		V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-	5 25	1 05
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 25	—	2 30	4 05	1 31	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48
Mező-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	2 05
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 40	2 29
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd >	†3 04	†7 56	3 21	4 56	2 50	Vértés érk.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13
Sáp >	†3 33	†9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Sáránd—Derecske.					
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.
P.-Ladány >	4 05	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	8 51	4 27	6 04	4 36	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	9 06	4 53	6 31	5 03	Derecske érk.	9 57	5 35	Sáránd érk.	6 20	2 09
Nagy-Káta >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 37	5 32	7 16	—	Derecske—Sáránd.					
Budapest érk.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 37	6 59	8 33	—	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49
												Derecske érk.	9 57	5 35	Sáránd érk.	6 20	2 09

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 35
Ósi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 05	7 57	Gyula >	12 21	6 34	10 21	Kurtics >	5 39	11 52	10 07
Less >	10 48	4 56	8 06	Orosháza >	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba >	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 37	10 54
Gyapju >	10 56	5 04	8 18	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 44	5 03	Békés-Csaba >	7 —	2 33	4 50
Cséffa >	11 0 —	5 12	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurtics >	3 28	8 20	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26
Szalonta >	11 26	—	9 08	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad érk.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31
Kötegyán >	11 46	†	9 37	Kötegyán >	†7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest.							
Sarkad >	11 57	6 09	9 51	Szalonta >	8 23	4 10	6 47		Vegy. v.	Vegy. v.		Vegy. v.	Vegy. v.		
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	Dobrest ind.	4 22	6 36		
Csaba >	2 10	7 22	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Nánhegyesel >	†6 34	†8 21	Nánhegyesel >	†4 32	†6 46		
Orosháza >	3 10	8 32	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51	Dobrest érk.	6 44	8 31	Szombatság-Rogoz érk.	4 56	7 10		
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16	Dobrest—Szombatság-Rogoz.							
Szeged >	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31								

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.			
	V. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Th. v.	Sz. sz.		V. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	—	Vaskóh ind.	4 30	2 30	—	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	—	Gyoma ind.	3 40	2 40	—
V.-Velenceze >	4 05	2 51	—	Lunka-Rézbánya >	†4 42	†2 43	—	Ósi >	6 09	2 51	—	Déva-Ványa >	4 37	3 43	—
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	—	Szudrics >	5 09	3 12	—	Uj-Palota >	6 24	3 05	—	Körös-Ladány >	5 13	4 25	—
Kardó >	4 50	3 27	—	Belényes >	5 37	3 52	—	Gyires >	6 41	3 17	—	Szeghalom >	5 40	4 56	—
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	—	Sonkolyos >	†5 58	†4 15	—	Körösszeg >	7 02	3 36	—	Vésztő >	6 12	5 33	—
Tasádfő >	6 07	4 31	—	Belényes-Ujlak >	6 10	†4 27	—	Szakál >	7 39	4 05	—	Kót >	6 38	6 08	—
Drág-Cséke >	6 30	4 45	—	Borz >	†6 19	†4 37	—	Nagy-tóti >	7 55	4 21	—	Iráz >	6 52	6 22	—
Magyar-Cséke >	6 50	†5 —	—	Sólyom >	6 35	4 58	—	Komádi >	8 25	4 32	—	Komádi >	7 10	7 04	—
Dusesd >	†7 05	†5 12	—	Gyanta >	6 56	†5 19	—	Iráz >	8 42	4 49	—	Nagy-tóti >	7 22	7 19	—
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	—	Hollód >	7 10	5 34	—	Kót >	9 19	5 14	—	Sakál >	7 48	7 43	—
Hollód >	7 58	5 58	—	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	—	Vésztő >	9 44	5 32	—	Körösszeg >	8 11	8 18	—
Gyanta >	8 12	6 11	—	Dusesd >	†7 55	†6 34	—	Szeghalom >	10 34	6 13	—	Gyires >	8 33	8 33	—
Sólyom >	8 38	6 36	—	Magyar-Cséke >	†8 07	6 49	—	Körös-Ladány >	11 —	6 31	—	Uj-Palota >	8 47	8 53	—
Borz >	†8 53	†6 50	—	Drág-Cséke >	8 26	7 17	—	Déva-Ványa >	12 03	7 21	—	Ósi >	9 03	9 12	—
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	—	Tasádfő >	8 40	†7 33	—	Gyoma érk.	12 45	8 06	—	Nagyvárad érk.	9 20	9 30	—
Sonkolyos >	†9 18	†7 13	—	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	—	Nagyvárad—Érmihályfalva							
Belényes >	10 04	7 47	—	Kardó >	9 27	†8 31	—		Vegy. v.	Vegy. v.		Vegy. v.	Vegy. v.		
Szudrics >	10 27	8 09	—	Félix-Fürdő >	9 40	†8 45	—	Nagyvárad ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva ind.	5 05	5 20		
Lunka-Rézbánya >	10 56	†8 21	—	V.-Velenceze >	10 01	9 09	—	B.-Püspöki >	7 17	5 57	Érselind >	5 37	6 01		
Vaskóh érk.	11 12	8 49	—	Nagyvárad érk.	10 11	9 19	—	Bihar >	7 44	6 20	Székelyhid >	6 14	6 46		

Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid			
	V. v.	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.	V. v.
Székelyhid ind.	9 50	7 55	—	Margitta ind.	4 35	4 45	—
Apátkeresztur >	10 46	8 41	—	Monos-Petri >	4 46	4 56	—
V.-Ábrány >	11 03	8 55	—	V.-Ábrány >	4 57	5 08	—
Monos-Petri >	11 16	9 06	—	Apátkeresztur >	5 13	5 26	—
Margitta érk.	11 28	9 16	—	Székelyhid ér. reg.	5 54	6 07	—

Fürdő-vonatok.													
Menetidj krban állami vasuton			Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 16-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Menetidj krban közúti vasuton	
I. o.	II. o.	III. o.	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 16-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	II. o.	III. o.
—	—	—	—	—	11 27	—	—	6 19	—	—	10 23	—	—
—	—	—	8 07	9 38	11 32	—	—	1 08	4 20	6 30	8 07	10 30	—
30	15	10	7 50	9 24	11 17	12 54	4 06	6 09	7 53	10 13	—	—	
40	22	15	7 38	9 11	11 04	12 41	3 51	5 56	7 38	10 —	—	—	
40	22	15	7 35	9 08	11 —	12 38	3 48	5 52	7 35	—	—	—	
40	22	15	7 24	8 57	10 42	12 27	3 35	5 35	7 23	9 53	—	—	
												Érkezik	Indul
												Nagyvárad	Indul
												Nagyvárad vásártér	Indul
												Várad-Velenceze	Indul
												Rontó	Indul
												Püspök-fürdő	Indul
												Félix-fürdő	Indul

A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik. A †-tel jelzettek feltételes megálló helyek.

Nyomatott laptulajdonos: Szent-László-nyomda részvénytársaság Nagyváradon.